

การวิจัยและพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย
Research and Development to Establish Disciplinary Models
for Army Reserve Force Students in Loei Province

สุจิรัชย์ มหาธรรม

ACADEMIC JOURNAL

UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY
<http://research.uru.ac.th>

การวิจัยและพัฒนาารูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย

Research and Development to Establish Disciplinary Models

for Army Reserve Force Students in Loei Province

สุจิรัชย์ มหาธรรม*

ภัทรธิรา ผลงาม**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย 2) ศึกษาสภาพการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย 3) สร้างรูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลยโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคที่เกี่ยวข้อง 4) ทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย เป็นการวิจัยผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เชิงปริมาณ คือนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2557 ในจังหวัดเลย ส่วนเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร ครูฝึก ผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำชั้น ครูปกครอง ผู้ปกครองนักศึกษาวิชาทหาร และผู้แทนนักศึกษาวิชาทหาร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัย เชิงปริมาณ เป็นแบบประเมินความมีวินัย เชิงคุณภาพ คือประเด็นสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) แนวสนทนากลุ่ม ประเด็นประชุมระดมความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติการเปรียบเทียบระดับความมีวินัยก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย ใช้ t-test แบบ Dependent sample t-test ส่วนเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีวินัยในภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาอยู่ในระดับต่ำ สภาพการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย การฝึกดำเนินการไปตามหลักสูตรที่กำหนด วิธีการฝึกแบบเดิมๆ ไม่มีนวัตกรรมหรือวิธีการใหม่ๆ ผลการสร้างรูปแบบการ

* สาขายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

** อาจารย์ที่ปรึกษา สาขายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

เสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลยพบว่าได้ 3 รูปแบบ คือรูปแบบการเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกนักศึกษาวิชาทหารรูปแบบการเรียนภาคทฤษฎีในห้องเรียนรูปแบบการฝึกภาคปฏิบัติ นอกห้องเรียน ผลการทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย โดยการนำไปทดลองใช้เป็นเวลา 2 เดือนพบว่ารูปแบบที่ได้มีความเหมาะสม ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในรูปแบบดังกล่าวว่านักศึกษาวิชาทหารที่ได้เข้ารับการฝึกแล้วมีวินัยเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

คำสำคัญ : การเสริมสร้างวินัยนักศึกษาวิชาทหาร

Abstract

This research's objectives were 1) to investigate the level of Army Reserve Force Students' discipline in Loei province, 2) to explore the state of operation of the Army Reserve Force Students' disciplinary enhancement in Loei province, 3) to construct the model of Army Reserve Force Students' disciplinary enhancement regarding to the associated participants, and 4) to try out and evaluate the participatory model of the disciplinary enhancement. This mixed method research design that integrated quantitative and qualitative. The research sample for quantitative data were 1st year of the Army Reserve Force Students in year 2014 (2557 B.C.), in Loei province. The research sample for qualitative approach comprised of trainers, superintendent, school principals, class teachers, administrative teachers, parents, and the delegates of the Army Reserve Force Students. The research instruments for quantitative consisted of a questionnaire, for qualitative were in-depth interview, focus group discussion and brainstorming. The statistics used for quantitative data were percentage, frequency, mean and standard deviation, dependent sample t-test for before and after implementing the model of disciplinary enhancement whilst the qualitative earned data were analyzed by content analysis. The research findings were ,The level of Army Reserve Force Students' discipline was obviously found at a moderate level, subordinate is low. The state of operation of the Army Reserve Force Students' disciplinary enhancement was clearly found that the students were trained traditionally

regarding to the curriculum from year to year. There was no innovation or new method of training the students. For the construction of the disciplinary enhancement model regarding to the associated participants, 3 models were found : the readiness model before training the Army Reserve Force Students; the model of theoretical learning in a class; and the model of training outside a class. For the trying out and evaluation of the implementation of the disciplinary enhancement model, the activities were tried and implemented in 2 months found that :the associated participants agreed that the model of disciplinary enhancement was appropriate and satisfied with the training model. After implementing the model of disciplinary enhancement, it was evidently found that the Army Reserve Force Students have better disciplines

Keywords :The Army Reserve Force Students' disciplinary enhancement.

บทนำ

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้ามีความทัดเทียมและให้เป็นที่ยอมรับของประเทศอื่น ๆ ในโลกนั้น จำเป็นที่จะต้องพัฒนาประเทศหรือสังคม ทรัพยากรมนุษย์ถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนา โดยเฉพาะเยาวชนเป็นบุคคลที่จะเจริญเติบโตเป็นกำลังสำคัญหรืออนาคตของประเทศต่อไป แนวทางที่จะพัฒนาเยาวชนของประเทศให้มีความคุณภาพได้นั้น จำเป็นต้องพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การดำเนินการทางวินัยการปลูกฝังให้เยาวชนประพฤติตนอยู่ในขอบเขตของสังคม มีระเบียบวินัย จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นจะต้องปลูกฝังให้เยาวชนเมื่อเยาวชนมีวินัยในตนเองเป็นพื้นฐานและมีวินัยต่อสังคม ผลที่สุดก็จะมีวินัยต่อประเทศชาติโดยรวม ซึ่งจะทำให้ประเทศได้รับการพัฒนาให้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

ปัจจุบัน ปัญหาเยาวชนขาดความมีวินัย เป็นปัญหาที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น การขาดวินัยเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งของสังคมปัจจุบันจากการศึกษาวิจัยในเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายและต้องอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก พบว่าเยาวชนที่ทำความผิดจำนวนมากเป็นเยาวชนที่ขาดการควบคุมดูแล และการอบรมระเบียบวินัยให้รู้จักควบคุมตนเอง และการที่สังคมไทยประสบปัญหาต่างๆ อาจเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดวินัยในตนเองที่จะบังคับควบคุมตน (อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2542 : 3 – 4; ประสิทธิ์ สายชมพู, 2539 อ้างถึงใน กุลชา ศิริเฉลิมพงศ์, 2544 : 2)

การฝึกความมีวินัยในตนเองให้กับเยาวชน จะเป็นการช่วยเหลือเยาวชนในการที่จะพัฒนาและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ หรือพฤติกรรมที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตในสังคม ช่วยให้เยาวชนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและภาคภูมิใจ (อัญชิสา สุรีย์แสง, 2555:4) พฤติกรรมด้านวินัยหรือระเบียบวินัย จึงมีความสำคัญต่อพัฒนาการของเยาวชน ซึ่งตรงกับแนวทางการปฏิบัติงานตามรอยพระยุคลบาทที่พระราชทานไว้ว่า “จะต้องฝึกต้องสร้างวินัยในตนเองสำหรับควบคุม ควบคุมประคองให้สามารถปฏิบัติความดีได้อย่างเหนียวแน่นตลอดต่อเนื่องมิให้ขาดตอนหรือขาดลงและต้องมียุติธรรมเคร่งครัด มีความขยันพากเพียร มีความกล้าหาญอดทน และมีสติยั้งคิดอย่างสูง” (กรมวิชาการ, 2542 : 13 – 17)

กองทัพบกมีภารกิจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการจัตระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2503 มาตรา 14 ซึ่งบัญญัติว่า “กองทัพบกมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพบกและป้องกันราชอาณาจักร” ทั้งนี้หน้าที่กองทัพบกยามปกติคือ จัดให้มีการฝึกเพื่อเตรียมกำลังพลและหน่วยให้มีความพร้อมรบ อันถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมกำลังกองทัพบก ตามภารกิจที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย การฝึกอบรมหลักสูตรนักศึกษาวิชาทหารให้กับนักเรียน นิสิต นักศึกษา ทั้งชายและหญิงที่สมัครใจเข้ารับการฝึกวิชาทหาร เป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งของการเตรียมกำลังกองทัพบก นักศึกษาวิชาทหาร ถือว่าเป็นเยาวชนของชาติกลุ่มหนึ่ง ที่สนใจศึกษาในหลักสูตรดังกล่าวเป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ โดยมุ่งเน้นความเป็นไทย ควบคู่กับความเป็นสากล เป็นการศึกษาที่มีจุดหมายให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง มีระเบียบวินัย ใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการออกกำลังกาย เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีในสังคม ดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง มีความรักสามัคคีในหมู่คณะ รวมทั้งมีความสำนึกในภาระหน้าที่ของตนให้บังเกิดเป็นรูปธรรมและเป็นระบบโดยต่อเนื่อง ซึ่งผลที่ได้จากการฝึกดังกล่าวก่อให้เกิดผลอันสืบเนื่องไปสู่การเสริมสร้างความมีวินัย (กองทัพบก, 2544 : 4-6) และหน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารจังหวัดทหารบกเลย เป็นหน่วยรับผิดชอบดำเนินการฝึกนักศึกษาวิชาทหารในพื้นที่จังหวัดเลยตามหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหารของกองทัพบก

แนวทางในการแก้ปัญหาการขาดระเบียบวินัยโดยการเสริมสร้างวินัยซึ่งมีหลายรูปแบบ รูปแบบหนึ่งที่ได้รับการยอมรับว่าสามารถเสริมสร้างวินัยได้ดี คือการสร้างวินัยด้วยการใช้หลักสูตร การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร แต่ในสภาพความเป็นจริงพบว่าการฝึกนักศึกษาวิชาทหารที่ผ่านมา มีวิธีการฝึกซึ่งดำเนินการไปตามหลักสูตรที่กำหนด วิธีการฝึกแบบเดิมๆ ไม่มีนวัตกรรมหรือวิธีการใหม่ๆ เป็นวิธีการฝึกที่ถ่ายทอดจากครูฝึกไปยังผู้รับการฝึกคือนักศึกษาวิชาทหารฝ่ายเดียว ไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ผู้รับการฝึกมีส่วนร่วมหรือแสดงความคิดเห็นในการฝึก มีวิธีการฝึกที่ไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาวินัย ขาดกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเสริมสร้างวินัย ทำให้ไม่ได้รับความสนใจจาก นักศึกษาวิชาทหาร จึงมีนักศึกษาวิชาทหารบางส่วนมีปัญหาเรื่องการขาดระเบียบวินัย

จากที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด ผู้วิจัยร่วมกับคณะครูฝึกและผู้รับผิดชอบ ต่างเล็งเห็นความ จำเป็นที่ควรมีการพัฒนาวิธีการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร แบบที่สร้างกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่การ เสริมสร้างวินัย จึงก่อให้เกิดงานวิจัยนี้คือ การวิจัยและพัฒนาแบบการเสริมสร้างวินัยของ นักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้ มีความสนใจใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีระเบียบวินัย เพื่อเป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย
2. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย
3. เพื่อสร้างรูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย โดย กระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีที่เกี่ยวข้อง
4. เพื่อทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารใน จังหวัดเลย ในหน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารจังหวัดทหารบกเลย ค่ายศรีสองรัก อำเภอเมือง จังหวัดเลย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ศึกษาระดับการมีวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย ตามกรอบวินัยของนักเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 โดยปรับให้เหมาะสมดังนี้ 1) ด้านแต่งการตามระเบียบของโรงเรียน 2) ด้านการรักษาความสะอาดของห้องเรียนและบริเวณที่รับผิดชอบ 3) ด้านไม่มาโรงเรียนสายโดยไร้เหตุผล 4) ด้านไม่ปกปิดความลับของนักเรียนที่กระทำความผิด 5) ด้านไม่หนีเรียน 6) ด้านไม่แสดงกิริยาวาจายาหยาบคายต่อครูหรือผู้อื่น 7) ด้านไม่ปฏิบัติตามคำสั่งครูในเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน 8) ด้านไม่หลีกเลี่ยงหลบซ่อนในการเข้าแถว 9) ด้านไม่หนีออกนอกบริเวณโรงเรียนโดยปฏิบัติระเบียบที่กำหนด 10) ด้านไม่ประพฤติตัวส่อไปในทางชู้สาว 11) ด้านไม่ทะเลาะวิวาทกับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน 12) ด้านไม่ให้นักเรียนแจ้งความเท็จต่อครู 13) ด้านปฏิบัติตามคำสั่งของโรงเรียน 14) ด้านไม่ทำลายทรัพย์สินของโรงเรียนของครู ของนักเรียนด้วยกันและสาธารณะ 15) ด้านไม่ทำร้ายร่างกายผู้อื่น 16) ด้านไม่เสพของมีเงินเมาและสารเสพติด

1.2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานเสริมสร้างวินัย เกี่ยวกับสภาพการจัดการดำเนินการเสริมสร้างวินัย

1.3 การสร้างรูปแบบเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย โดยการมีส่วนร่วมของภาคที่เกี่ยวข้อง

1.4 นำรูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย ไปทดลองใช้ในสถานศึกษา และประเมินผลการนำรูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลยไปทดลองใช้ โดยการประเมิน Out put และ Out come ที่ได้จากการดำเนินงาน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือกลุ่มบุคคลต่าง ๆที่เกี่ยวข้อง ในการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัยในพื้นที่จังหวัดเลย ประกอบไปด้วยนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่1ประจำปีการศึกษา 2557 ในจังหวัดเลย ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำชั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักศึกษาวิชาทหาร ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร และครูฝึก

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นสถานศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย โดยมีการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย โดยการปฏิบัติการในหน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารจังหวัดทหารบกเลย ค่ายศรีสองรัก อำเภอเมือง จังหวัดเลย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and development) โดยการผสมผสานวิธีวิจัย (Mixed methodologies) ทำการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อวิจัยและพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย กลุ่มนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2557 ของจังหวัดเลย จาก 39 สถานศึกษา จำนวนทั้งหมด 1,100 คน กลุ่มผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหารจำนวนทั้งหมด 98 คน กลุ่มครูฝึก จำนวน 25 คน กลุ่มผู้ปกครองจากสถานศึกษา 39 แห่ง กลุ่มครูประจำชั้นของนักศึกษาวิชาทหารจาก 39 สถานศึกษา กลุ่มครูปกครองของนักศึกษาวิชาทหารจาก 39 สถานศึกษาและกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา 39 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ในเชิงปริมาณคือนักศึกษาวิชาทหาร ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดตารางเพื่อประมาณการจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จากการเปรียบเทียบตารางของเครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้จำนวน 296 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามการจัดแบ่งกลุ่มการฝึกของศูนย์ฝึกล้อยของการฝึกนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย ส่วนในเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายจำแนกตามวิธีการเก็บข้อมูลได้แก่ กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์แบบเจาะลึกคือ ครูฝึก ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร ผู้บริหารสถานศึกษาครูประจำชั้น ครูปกครอง และผู้ปกครอง กลุ่มละ 3 คน โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานเสริมสร้างวินัย และการมีวินัยของนักศึกษาวิชาทหาร กลุ่มสนทนากลุ่มประกอบด้วย ครูฝึก ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร ครูปกครอง และผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มละ 3 คน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยวิธีการรูปแบบการเสริมสร้างวินัยที่ต้องการ และแนวทางการพัฒนาความมีวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลยที่ต้องการ กลุ่มประชุมระดมความคิดเห็น ประกอบด้วย ครูฝึก ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร ครูปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองกลุ่มละ 5 คน และผู้แทนนักศึกษาวิชาทหารจำนวน 20 คน

เพื่อระดมความคิดในการสร้างรูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย กลุ่มที่ใช้ในการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลยประกอบด้วย นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่1 ประจำปีการศึกษา 2557 ของหน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารจังหวัดทหารบกเลย กลุ่มที่ใช้ในการประเมินผลผลิต ผลลัพธ์ และความพึงพอใจในรูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย ประกอบด้วย ครูฝึก ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร ผู้บริหารสถานศึกษา ครูปกครอง ผู้ปกครองและผู้แทนนักศึกษาวิชาทหาร

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

1. เชิงปริมาณ เป็นแบบประเมินความมีวินัยซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อประเมินระดับการวินัยของนักเรียน ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งได้นำเครื่องมือไปทดลองใช้เพื่อทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยทดลองจากกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาวิชาทหารที่ได้รับเลือกจากโรงเรียนในศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหาร อำเภอเมือง จังหวัดเลยจำนวน 30 คน และหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ด้วยวิธีวิเคราะห์สหสัมพันธ์คะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item total correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.216 – 0.829 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161 อ้างถึงใน ภัทรพร เกษสังข์, 2549: 138) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.933

2. เชิงคุณภาพได้แก่

1) ประเด็นสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) โดยแนวทางการสัมภาษณ์เจาะลึกในครั้งนี้ ผู้วิจัยตั้งคำถามเกี่ยวกับสภาพการจัด การดำเนินการการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย และความมีวินัยของนักศึกษาวิชาทหาร

2) แนวสนทนากลุ่ม เพื่อสนทนากลุ่มในเรื่อง วิธีการ รูปแบบการเสริมสร้างวินัยที่ต้องการ และแนวทางการพัฒนาความมีวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย

3) ประเด็นประชุมระดมความคิดเห็น เพื่อระดมความคิดเห็นในการสร้างรูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย

ขั้นตอนการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้การเก็บข้อมูลตามรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and development) ในด้านการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาระดับการมีวินัยของนักศึกษาวิชาทหาร สภาพการดำเนินงานเสริมสร้างวินัย และแนวทางการพัฒนาความมีวินัยของ นักศึกษาวิชาทหาร

ศึกษาระดับการมีวินัยของนักศึกษาวิชาทหาร โดยการใช้แบบประเมินความมีวินัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประเมินวินัยของนักเรียนก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ศึกษาสภาพการจัด การดำเนินการเสริมสร้างวินัย โดยการศึกษาเชิงวิเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) สัมภาษณ์แบบเจาะลึกครูฝึก ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองและครูประจำชั้น เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานเสริมสร้างวินัย และความมีวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย สนทนากลุ่มประกอบด้วย ครูฝึก ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร ครูปกครอง และผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานเสริมสร้างวินัย วิธีการ รูปแบบการเสริมสร้างวินัยที่ต้องการ และแนวทางการพัฒนาความมีวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย

โดยการจัดประชุมระดมความคิดเห็น กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยครูฝึกผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร ผู้บริหารสถานศึกษา ครูปกครอง ผู้ปกครอง และผู้แทนนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อสร้างรูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย โดยสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานเสริมสร้างวินัย และความต้องการในการจัดรูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย รวมทั้งแนวทางในการพัฒนาวินัยของนักศึกษาวิชาทหาร นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์ในข้อ 1 ต่อการประชุมระดมความคิดเห็น เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับรูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลยที่เหมาะสม เปิดเวทีระดมความคิดเห็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อสร้างรูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลยที่เหมาะสม ประกอบด้วยครูฝึก ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร ผู้บริหารสถานศึกษา ครูปกครอง ผู้ปกครองนักศึกษาวิชาทหารและจัดประชุมระดมความคิดเห็นกลุ่มนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาวิชาทหารได้แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับรูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลยที่เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 3 นำรูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารไปทดลองใช้

ในขั้นตอนนี้เป็นการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหาร ภายหลังผ่านขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานในขั้นตอนนี้เป็นการลงมือปฏิบัติจริง ในหน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร จังหวัดทหารบกเลย โดยใช้ Action learning โดยประชุมคณะทำงานประกอบด้วย ครูฝึก ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร ครูประจำชั้น ตัวแทนครูฝ่ายปกครอง ตัวแทนผู้ปกครอง นักศึกษาวิชาทหาร และตัวแทนนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่1เพื่อวางแผนดำเนินการกิจกรรมต่างๆ มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ชัดเจน รับผิดชอบตามกรอบที่กำหนด แล้วจึงนำเสนอการประเมินผลรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยในขั้นตอนต่อไป จัดทำแผนปฏิบัติการ (Action plan) พิจารณาคัดเลือกกิจกรรมตามลำดับความสำคัญก่อน-หลัง ลงมือปฏิบัติจริงเป็นเวลา 2 เดือน ที่หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารจังหวัดทหารบกเลย

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นประเมินผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย

โดยศึกษาระดับการมีวินัยของนักศึกษาวิชาทหารหลังจากเข้ารับการฝึกตามรูปแบบที่สร้างขึ้น โดยการใช้แบบประเมินความมีวินัยชุดเดิม ก่อนใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย และสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยครูฝึก ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำชั้น ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร ผู้ปกครอง และผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป หลังจากการเข้าทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย ประเมินความพึงพอใจของครูฝึก ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร ครูประจำชั้น ครูฝ่ายปกครอง ผู้ปกครองนักศึกษาวิชาทหาร ตัวแทนนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 และผู้บริหารสถานศึกษา ต่อการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย และประเมินผลความพึงพอใจในวินัยของนักเรียนโดยผู้ปกครองนักศึกษาวิชาทหาร ครูประจำชั้น ครูฝ่ายปกครองและผู้บริหารสถานศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ร้อยละค ความถี่ ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติการเปรียบเทียบระดับความมีวินัย ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย โดยใช้ t-test แบบ Dependent sample t-test

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับการมีวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย พบว่าระดับการมีวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลยในภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาอยู่ในระดับต่ำ ส่วนผลการศึกษาระดับการมีวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลยรายด้าน พบว่า เป็นไปในทิศทางเดียวกันทุกด้าน คืออยู่ในระดับปานกลาง และรองลงมาอยู่ในระดับต่ำ สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำชั้น ผู้ปกครองผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร และ ครูฝึก พบว่า ระดับการมีวินัยของนักศึกษาวิชาทหารส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับกลางๆ และค่อนข้างต่ำในเกือบทุกด้าน

2. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย พบว่า สภาพของการฝึกนักศึกษาวิชาทหารที่ผ่านมา มีวิธีการฝึกซึ่งดำเนินการไปตามหลักสูตรที่กำหนด วิธีการฝึกแบบเดิม ไม่มีนวัตกรรมหรือวิธีการใหม่ วิธีการฝึกเป็นการถ่ายทอดจากครูฝึกไปยังผู้รับการฝึกคือนักศึกษาวิชาทหารแต่ฝ่ายเดียว ไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ผู้รับการฝึกมีส่วนร่วมหรือแสดงความคิดเห็นในการฝึก ไม่มีวิธีการฝึกที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาวินัย จึงไม่ได้รับความสนใจจากนักศึกษาวิชาทหาร ทำให้มีนักศึกษาวิชาทหารขาดระเบียบวินัย

3. ผลการสร้างรูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีที่เกี่ยวข้อง ได้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย 3 รูปแบบ ดังนี้ (1) รูปแบบการเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกนักศึกษาวิชาทหารมี 2 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมเสริมสร้างวินัยก่อนเข้ารับการฝึก 2) กิจกรรมเคารพพ่อแม่และผู้มีพระคุณ (2) รูปแบบกิจกรรมการเรียนภาคทฤษฎีในห้องเรียนมี 3 กิจกรรมคือ 1) กิจกรรมการเรียนภาคทฤษฎีตามหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร 2) กิจกรรมอบรมเสริมสร้างวินัยนักศึกษาวิชาทหาร 3) กิจกรรมอบรมนักศึกษาวิชาทหารรู้จักสามัคคี ทำความดี มีวินัย ห่างไกลยาเสพติด (3) รูปแบบกิจกรรมการฝึกภาคปฏิบัตินอกห้องเรียนมี 6 กิจกรรมคือ 1) กิจกรรมการฝึกปฏิบัติภาคสนาม 2) กิจกรรมโลกสวยด้วยมือนักศึกษาวิชาทหาร 3) กิจกรรมนักศึกษาวิชาทหารรวมใจภักดิ์รักษาสันติภาพ 4) กิจกรรมนักศึกษาวิชาทหารจิตอาสาพัฒนาชุมชน 5) กิจกรรมนักศึกษาวิชาทหารต้านภัยยาเสพติด และ 6) กิจกรรมชาบซึ่งพระคุณพ่อแม่

4. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลยในหน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารจังหวัดทหารบกเลย ค่ายศรีสองรัก อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยการนำกิจกรรมต่างๆ ไปทดลองใช้เป็นเวลา 2 เดือนพบว่า ผลการประเมินระดับการมีวินัยของนักศึกษาวิชาทหาร โดยภาพรวมและทุกด้านหลังจากการทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย มีวินัยสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยครูฝึก ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำชั้น ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร ผู้ปกครอง และผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป หลังจากการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย พบว่านักศึกษาวิชาทหารที่ผ่านการฝึกตามรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลยมีวินัยเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นในทุกๆ ด้าน มีการปรับปรุงตนเอง มีความตั้งใจในทำสิ่งต่างๆ นักศึกษาวิชาทหารมีระดับการมีวินัยดีขึ้น โดยภาพรวมและทุกด้าน ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเห็นว่า รูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย มีความเหมาะสมมาก มีความพึงพอใจในรูปแบบการฝึกมาก และมีความพึงพอใจในความมีวินัยของนักศึกษาวิชาทหารมาก เพราะภายหลังจากนักศึกษาวิชาทหารได้เข้ารับการฝึกตามรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลยแล้ว มีวินัยเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น มีการปรับปรุงตนเอง มีความตั้งใจทำในสิ่งต่างๆ มีจิตสาธารณะรู้จักช่วยเหลือพ่อแม่ ครูอาจารย์ ส่วนรวม สังคม มีความรักใคร่กลมเกลียวสามัคคีในกลุ่ม ไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ให้ความร่วมมือในการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการนำผลการศึกษาในครั้งนี้เสนอส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาแก้ไขแนวทางกำหนดรูปแบบการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้มีความเหมาะสม
2. ส่งเสริมให้สถานศึกษา หน่วยฝึก ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหารอื่นๆ นำรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหารในจังหวัดเลย มาใช้ประโยชน์ โดยนำมาประยุกต์ใช้ปรับใช้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของแต่ละแห่ง และควรมีการติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ

3. ควรจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้การเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหาร และควรจัดทำเอกสารให้ความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหาร โดยบูรณาการความร่วมมือกับสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาวิชาทหาร โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคที่เกี่ยวข้อง ในสถานศึกษา หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ทุกแห่งในประเทศไทย
2. ควรมีการศึกษาวินัยและพัฒนาวัตกรรม สื่อการสอน ที่ใช้ในการเสริมสร้างวินัยของนักศึกษาในรูปแบบต่างๆ ที่มีความน่าสนใจ เช่น คลิปวิดีโอ ภาพยนตร์สั้น เพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2542). **แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเก่ง ดี มีสุข**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กองทัพบก. (2544). **หนังสือคำสั่งกองทัพบก ที่ 450/2544. วันที่ 21 กันยายน 2544**. กรุงเทพฯ : กองทัพบก.
- กุลชา ศิริเฉลิมพงศ์. (2544). **แนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภัทรพร เกษสังข์. (2549). **การวิจัยทางการศึกษา**. เลย : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- อัญชิสรา สุรีย์แสง. (2553). **การใช้กิจกรรมการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนอรุณประดิษฐ์ จังหวัดเพชรบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา ชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.